

Produse ecologice pentru o comunitate sănătoasă

Ecaterina Morari este una dintre cele cinci câștigătoare ale Concursului de Granturi, organizat în vara acestui an de către AO EcoContact, în cadrul proiectului Măsurile de adaptare și reziliență la schimbările climatice și dezvoltarea instituțională în Zona Ramsar „Nistrul de Jos”

Istoria afacerii inițiate de Ecaterina a început mai mulți ani în urmă, atunci când femeia și soțul ei au decis să nu mai plece la muncă, peste hotare, fiind nevoiți să stea departe de familie și copii. Soțul Ecaterinei a muncit 15 ani în străinătate, iar Ecaterina, cu mici întreruperi, a lucrat și ea câțiva ani în afara țării.

Se știe că fenomenul migrației, chiar și „pentru o perioadă scurtă” (așa cum obișnuiesc să spună mulți moldoveni care pleacă la muncă, în străinătate), și-a lăsat amprenta asupra miilor de familii de la noi din țară. Consecințele, de cele mai dese ori, au fost: divorțul, copiii nesupravegheați, abandonul școlar, iar șirul acestora poate fi continuat...

Din fericire, Ecaterina a înțeles la timp că fiind departe de familie, pierdea cele mai valoroase momente din dezvoltarea copiilor săi, care pe atunci aveau o vârstă fragedă. Astfel, a decis să schimbe în bine povestea de viață a familiei sale, dar și a afacerii, pe care a pornit-o acasă, cu forțe proprii. De altfel, familia se bucură acum și de respectul comunității, care îi este recunoscătoare pentru produsele proaspete și sănătoase, la care are acces, la câțiva pași distanță.

„Ceea ce ne-a motivat cel mai mult să pornim această afacere, a fost să rămânem în țară, să rămânem acasă. Am fost plecați mult timp de acasă, atât eu cât și soțul, până am cumpărat casa noastră. (...) Copiii aproape că nu l-au văzut pe tata. Acum sunt mari deja. (...) Ca orice familie, ne doream să avem o casă a noastră și o grădină mare, în care să creștem fructe și legume naturale, pentru că cele din comerț nu sunt atât de sigure pentru sănătate.” – povestește Ecaterina.

Începutul (de fapt, soții au avut mai multe tentative de pornire a afacerii), s-a dovedit a fi mai dificil decât și-l imaginau. Lipsa resurselor, nu doar financiare, ci și a pregătirii în aspect cognitiv privind construcția și gestionarea unei sere, au constituit momente foarte solicitante, în special pentru Ecaterina, pe umerii căreia rămăsese, practic, și gospodăria, și familia, și afacerea. Acum, în schimb, precum bine o spune, Ecaterina crește „doi copii... și o afacere”, care, la fel, este ca și un copil pentru întreaga familie.

„Copilul cel mare deja e pe drumul lui, dar cel mic rămâne cu noi și... mai avem un copil cu care rămânem – afacerea noastră. Noi am fost implicați cu toții în fiecare detaliu. Ne-au ajutat și copiii. Așa am crescut împreună. Copiii se implică mai ales cu livrarea comenzilor, în special la persoanele în etate. Ei se simt motivați, când știu că pot fi utili, făcând un bine.”

Revenind la începuturi, Ecaterina ne-a povestit că prima seră pe care a construit-o împreună cu soțul ei, era mică și modestă, ca și bugetul familiei de atunci. Cu toate acestea, familia a reușit să cultive suficiente legume, cât să își asigure propria întreținere și să vândă o cantitate mică din producție. Primii cumpărători au fost chiar sătenii din vecinătate. Acest lucru i-a încurajat pe tinerii întreprinzători, pe de o parte, și a sporit încrederea „cumpărătorilor mulțumiți”, de cealaltă parte, numărul cărora a crescut, între timp.

“În primăvară am aflat despre concursul de granturi mici promovată de către reprezentanții asociației EcoContact. Atunci mi-am spus că aceea trebuia să fie șansa mea, pentru că și afacerea mea merita un început sigur, așa cum i se cuvenea. Pentru aceasta, îi sunt recunoscătoare dnei Larisa Voloh, primarul satului nostru (n. red. Palanca), cea care ne-a informat despre concurs și apoi ne-a dat sfaturi utile privind implementarea corectă a unui proiect de grant, în special ce ține de modalitatea corectă de efectuare a procurărilor.” – mărturisește Ecaterina.

Femeia este convinsă că deși a reușit să pună la punct cea mai importantă parte din proiectul său de afacere, adevărata muncă de acum încolo începe. Însă acest lucru nu o sperie, ci dimpotrivă, îi inspiră mai multă încredere și o face să se simtă mai pregătită de a merge înainte cu afacerea pusă pe roate.

Cu mândria specifică unui om împlinit, Ecaterina ne spune că produsele crescute la ea în seră sunt înalt apreciate de săteni, care vin după produse direct la poartă. Acest lucru îi permite femeii să facă economie de timp și de transport. Iar pentru că orice afacere se bazează pe trocuri, Ecaterina, își vinde marfa mai ieftin, reușind astfel, să își asigure fluxul de cumpărători și să îi mențină mulțumiți. Or, lucru știut, un client mulțumit aduce alți câțiva clienți.

Mai mult, din cauza măsurilor restrictive privind deplasarea oamenilor, pentru prevenirea răspândirii infectării cu Covid-19, Ecaterina, ca orice întreprinzător, a trebuit să își re-orienteze serviciile, iar vânzarea de acasă a fost, poate, una dintre cele mai simple și mai funcționale soluții.

Întrebată despre planurile de viitor, femeia a răspuns fără ezitare: „Să creștem! Absolut! Pentru a reuși, un om are nevoie de voință. Având o seră nouă, mult mai mare, tot ce ne dorim este să o vedem plină!” – spune Ecaterina, cu optimism.

Printre planurile de viitor se dorește crearea unei mărci înregistrate și asigurarea unei vizibilități mai ample pentru întreaga afacere, astfel încât marfa celor doi soți (între timp, soțul Ecaterinei s-a întors definitiv acasă) să ajungă și în satele megieșe. Soții nu uită nici de investițiile în propriile cunoștințe. De aceea, pentru a fi mai buni, au decis să se studieze mai multe tehnici ecologice – altele decât compostul, pe care îl practică la moment, pentru a-și putea crește producția în condiții sigure și sănătoase pentru mediu și pentru comunitate.

La final de vizită, Ecaterina a ținut să mulțumească donatorului, Agenția Austriacă de Dezvoltare, pentru posibilitatea de a-și dezvolta afacerea acasă, alături de familie.

Proiectul *Măsuri de adaptare și reziliență la schimbările climatice și dezvoltarea instituțională, în Zona Ramsar „Nistrul de Jos”* este implementat de AO EcoContact și SE „Biotica” cu suportul financiar al Agenției Austriece de Dezvoltare. Scopul granturilor oferite în cadrul proiectului sus-numit a fost de a susține dezvoltarea afacerilor mici conduse de femei din comunitățile vizate în cadrul Zonei Ramsar „Nistrul de Jos” - afaceri care generează venit în baza valorificării resurselor ecosistemice și a dezvoltării condițiilor pentru reziliența la schimbările climatice.”

